

SLOVENSKA DELOVNOTERAPEVTSKA TERMINOLOGIJA

Angleški izraz »occupation« se v slovenščino prevaja tako z izrazom okupacija kot dejavnost. V tabeli so zato na voljo tudi ločeni opisi ključnih delovnoterapevtskih pojmov z obema izrazoma.

	Pojem in viri za opis	Opis z izrazom »OKUPACIJA«	Opis z izrazom »DEJAVNOST«
1	Aktivnost (Activity) (Brea et al, 2012)	Strukturirano zaporedje dejanj ali nalog, ki prispevajo k okupacijam.	Strukturirano zaporedje dejanj ali nalog, ki prispevajo k dejavnostim.
2	Avtonomija (Autonomy) (Brea et al, 2012)	Svoboda odločanja, ki temelji na upoštevanju notranjih in zunanjih okoliščin in svoboda za delovanje v skladu s temi odločitvami.	
3	Funkcija (Function 1) (Brea et al, 2012)	Fiziološke funkcije telesnih sistemov (vključno s psihološkimi funkcijami), ki omogočajo izvajanje okupacije.	Fiziološke funkcije telesnih sistemov (vključno s psihološkimi funkcijami), ki omogočajo izvajanje dejavnosti.
4	Funkcioniranje (Function 2) (Brea et al, 2012)	Zmožnost uporabe komponent izvajanja za izvedbo naloge, aktivnosti ali okupacije.	Zmožnost uporabe komponent izvajanja za izvedbo naloge, aktivnosti ali dejavnosti.
5	Izidi (Outcomes) (AOTA, 2014)	Končni rezultat delovnoterapevtskega procesa; to kar posameznik doseže skozi delovnoterapevtsko obravnavo.	
6	Izvedba okupacije/aktivnosti/naloge / Izvedba dejavnosti/aktivnosti/naloge (Occupation/activity/task performance) (Brea et al, 2012)	Izbiranje, organiziranje in izvajanje okupacij/aktivnosti / nalog v sodelovanju z okoljem.	Izbiranje, organiziranje in izvajanje dejavnosti/aktivnosti/nalog v sodelovanju z okoljem.
7	Komponente izvajanja okupacije / Komponente izvajanja dejavnosti (Occupational performance components) (Brea et al, 2012)	Sposobnosti in spretnosti, ki omogočajo in vplivajo na sodelovanje pri nalogah, aktivnostih in okupacijah. Razvrščamo jih na telesne, kognitivne, psihosocialne in čustvene.	Sposobnosti in spretnosti, ki omogočajo in vplivajo na sodelovanje pri nalogah, aktivnostih in dejavnostih. Razvrščamo jih na telesne, kognitivne, psihosocialne in čustvene.
8	Motivacija (Motivation) (Brea et al, 2012)	Zagon, ki usmerja delovanje posameznika k zadovoljevanju potreb.	
9	Naloga (Task) (Brea et al, 2012)	Zaporedje strukturiranih korakov (dejanj in/ali misli) usmerjenih k doseganju določenega cilja. Ta cilj je lahko: 1. izvajanje aktivnosti ali 2. rezultat izvajanja (izdelek, dosežek), ki se od posameznika pričakuje.	

	Pojem in viri za opis	Opis z izrazom »OKUPACIJA«	Opis z izrazom »DEJAVNOST«
10	Navada (Habit) (Brea et al, 2012)	Vzorec izvedbe v vsakodnevem življenju, pridobljen s pogostim ponavljanjem, ki ne zahteva visoke stopnje pozornosti in omogoča učinkovito delovanje.	
11	Nesamostojnost (Dependence) (Brea et al, 2012)	Stanje posameznika, ko potrebuje pomoč, da lahko vsakodnevne aktivnosti opravlja na zadovoljivi ravni.	
12	Obravnava (Intervention) (AOTA, 2010)	Procesi in dejanja delovnega terapevta, ki jih izvede v sodelovanju z uporabnikom, katerih namen je izboljšati vključenosti v okupacije, ki so povezane z zdravjem in sodelovanjem.	Procesi in dejanja delovnega terapevta, ki jih izvede v sodelovanju z uporabnikom, katerih namen je izboljšati vključenosti v dejavnosti, ki so povezane z zdravjem in sodelovanjem.
13	Ocenjevanje (Assessment) (AOTA, 2010)	Uporaba specifičnih ocenjevalnih metod, instrumentov v procesu vrednotenja.	
14	Okoliščine (Context) (Brea et al, 2012)	Razmerja med okoljem, osebnimi dejavniki in dogodki, ki vplivajo na za posameznika smiselne naloge, aktivnosti ali okupacije za posameznika.	Razmerja med okoljem, osebnimi dejavniki in dogodki, ki vplivajo na za posameznika smiselne naloge, aktivnosti ali dejavnosti za posameznika.
15	Okolje (Environment) (Brea et al, 2012)	Fizični, družbeno-kulturni in časovni dejavniki, ki zahtevajo, omogočajo in oblikujejo izvajanje okupacije.	Fizični, družbeno-kulturni in časovni dejavniki, ki zahtevajo, omogočajo in oblikujejo izvajanje dejavnosti.
16	Okupacija Dejavnost (Occupation) (Brea et al, 2012)	Skupina aktivnosti, ki imajo za posameznika osebni in družbeno-kulturni pomen, ki so poimenovane v okviru kulture in podpirajo sodelovanje v družbi.	
17	Okupacijska identiteta / Identiteta povezana z dejavnostjo (Occupational identity) (Kielhofner, 2002) (Phelan & Kinsella, 2009)	Posameznikov celosten občutek o tem kdo je in kdo želi postati kot okupacijsko bitje, ki izhaja iz njegovih izkušenj s sodelovanjem v okupacijah. V okupacijski identiteti so združene njegova volja, navade in življenjske izkušnje. Ta občutek je povezan s sodelovanjem v različnih nalogah in vlogah.	Posameznikov celosten občutek o tem kdo je in kdo želi postati kot bitje na področju dejavnosti, ki izhaja iz njegovih izkušenj s sodelovanjem v dejavnostih. V identiteti povezani z dejavnostjo so združene njegova volja, navade in življenjske izkušnje. Ta občutek je povezan s sodelovanjem v različnih nalogah in vlogah.
18	Okupacijska kompetenca / Kompetenca za dejavnost	Stopnja, do katere je posameznik sposoben	Stopnja, do katere je posameznik sposoben

	Pojem in viri za opis	Opis z izrazom »OKUPACIJA«	Opis z izrazom »DEJAVNOST«
	(Occupational competence) (Kielhofner, 2002)	ohranjati vzorec sodelovanja v okupacijah, ki izražajo njegovo okupacijsko identiteto. Poleg udejanjanja okupacijske identitete obsega tudi izpolnjevanje pričakovanj vlog, lastnih vrednot in meril izvedbe ter sodelovanje v vrsti okupacij, ki zagotavljajo občutek sposobnosti, nadzora, zadovoljstva in izpolnitve.	ohranjati vzorec sodelovanja v dejavnostih, ki izražajo njegovo identiteto povezano z dejavnostjo. Poleg udejanjanja identitete povezane z dejavnostjo obsega tudi izpolnjevanje pričakovanj vlog, lastnih vrednot in meril izvedbe ter sodelovanje v vrsti dejavnosti, ki zagotavljajo občutek sposobnosti, nadzora, zadovoljstva in izpolnitve.
19	Okupacijsko prilagajanje / Prilagajanje dejavnosti (Occupational adaptation) (Grajo in Boiselle, 2018) (Klinger, 2005) (Kielhofner, 2002)	Proces oz. izid sodelovanja med osebo, okupacijo ter okoljem kot odziv na okupacijske izzive. Izraža se v spremembah in prilagoditvah izvajanja, ki omogočajo odziv na zunanje in notranje izzive s ciljem ohranjanja sodelovanja v okupacijah. Pomeni oblikovanje pozitivne okupacijske identitete in doseganje okupacijske kompetence skozi čas in v okviru posameznikovega okolja.	Proces oz. izid sodelovanja med osebo, dejavnostjo ter okoljem kot odziv na izzive dejavnosti. Izraža se v spremembah in prilagoditvah izvajanja, ki omogočajo odziv na zunanje in notranje izzive s ciljem ohranjanja sodelovanja v dejavnostih. Pomeni oblikovanje pozitivne identitete povezane z dejavnostjo in doseganje kompetence za dejavnost skozi čas in v okviru posameznikovega okolja.
20	Okupacijsko ravnovesje / Ravnovesje med dejavnostmi (Occupational balance) (Townsend, Polatajko, 2007)	Uravnotežena razporeditev časa za izvajanje okupacij za različne namene, kar prispeva k posameznikovemu zdravju in blagostanju.	Uravnotežena razporeditev časa za izvajanje dejavnosti za različne namene, kar prispeva k posameznikovemu zdravju in blagostanju.
21	Omogočanje (Enablement) (Townsend, Polatajko, 2007)	Kompetenca delovnega terapevta, da posamezniku omogoči izbiro, organizacijo in izvedbo zanj smiselne okupacije v njegovem okolju.	Kompetenca delovnega terapevta, da posamezniku omogoči izbiro, organizacijo in izvedbo zanj smiselne dejavnosti v njegovem okolju.
22	Ožje okolje (Setting) (Brea et al, 2012)	Neposredno okolje, ki vpliva na izvedbo naloge, aktivnosti ali okupacije.	Neposredno okolje, ki vpliva na izvedbo naloge, aktivnosti ali dejavnosti.

	Pojem in viri za opis	Opis z izrazom »OKUPACIJA«	Opis z izrazom »DEJAVNOST«
23	<p>Področja izvajanja okupacije/ Področja izvajanja dejavnosti (Occupational performance areas) (Brea et al, 2012)</p> <p>(AOTA, 2014)</p>	<p>Vrste nalog, aktivnosti in okupacij, ki so običajno del vsakodnevnega življenja na področjih skrbi zase, produktivnosti in prostega časa.</p> <p>Vključujejo ožje in širše dnevne aktivnosti, počitek in spanje, izobraževanje, delo, igro, razvedrilo in sodelovanje v družbi.</p>	<p>Vrste nalog, aktivnosti in dejavnosti, ki so običajno del vsakodnevnega življenja na področjih skrbi zase, produktivnosti in prostega časa.</p> <p>Vključujejo ožje in širše dnevne aktivnosti, počitek in spanje, izobraževanje, delo, igro, razvedrilo in sodelovanje v družbi.</p>
24	<p>Rutina (Routine) (Brea et al, 2012)</p>	Vzpostavljeno in predvidljivo zaporedje nalog.	
25	<p>Samostojnost (Independence) (Brea et al, 2012)</p>	Stanje sposobnosti za zadovoljivo izvajanje vsakodnevnik aktivnosti.	
26	<p>Sodelovanje (Participation) (Brea et al, 2012)</p>	Vključevanje posameznika v življenjske situacije, ki predstavljajo družbeni vidik funkcioniranja.	
27	<p>Soodvisnost(Interdependence) (Brea et al, 2012)</p>	Stanje vzajemne odvisnosti in vplivanja med člani (družbene) skupine.	
28	<p>Sposobnost (Ability) (Brea et al, 2012)</p>	Osebna značilnost, ki podpira izvajanje okupacije.	Osebna značilnost, ki podpira izvajanje dejavnosti.
29	<p>Spretnost (Skill) (Brea et al, 2012)</p>	Zmožnost, ki se razvije skozi ponavljanje in omogoča izvajanje okupacije.	Zmožnost, ki se razvije skozi ponavljanje in omogoča izvajanje dejavnosti.
30	<p>Spretnosti izvajanja (Performance skills) (Fisher & Griswold, 2014)</p>	Opazna, k cilju usmerjena dejanja, ki jih je mogoče opazovati kot majhne enote vključenosti v okupacije. Razvijejo se skozi čas, umeščene pa so v določene okoliščine (kontekste) in okolja. Vključujejo motorične, procesne in socialno-interakcijske spretnosti.	Opazna, k cilju usmerjena dejanja, ki jih je mogoče opazovati kot majhne enote vključenosti v dejavnosti. Razvijejo se skozi čas, umeščene pa so v določene okoliščine (kontekste) in okolja. Vključujejo motorične, procesne in socialno-interakcijske spretnosti.
31	<p>Vključenost v okupacijo / Vključenost v dejavnost (Occupational engagement) (Brea et al, 2012)</p>	Občutek možnost izbire, pomembnosti in predanosti med izvajanjem okupacije.	Občutek možnost izbire, pomembnosti in predanosti med izvajanjem dejavnosti.

	Pojem in viri za opis	Opis z izrazom »OKUPACIJA«	Opis z izrazom »DEJAVNOST«
32	Vloga (Role) (Brea et al, 2012)	Družbene in kulturne norme ter pričakovanja glede izvajanja okupacije, ki so povezana s posameznikovo družbeno in osebno identiteto.	Družbene in kulturne norme ter pričakovanja glede izvajanja dejavnosti, ki so povezana s posameznikovo družbeno in osebno identiteto.
33	Volja (Volition) (Brea et al, 2012)	Sposobnost odločanja za izvajanje oz. nadaljevanje izvajanja, vključno z zavedanjem, da je izvajanje aktivnosti prostovoljno.	
34	Vrednotenje (Evaluation) (AOTA, 2010)	Proces pridobivanja in interpretacije podatkov potrebnih za razumevanje posameznika, sistema ali situacije. Vključuje načrtovanje in dokumentiranje procesa vrednotenja.	
35	Življenjske spretnosti (Life skills) (WHO, 1999) (Abaoglu et al., 2017)	Sposobnosti za prilagodljivo in pozitivno vedenje, ki posamezniku omogočajo učinkovito spoprijemanje z zahtevami in izzivi vsakodnevnega življenja. Primer uporabe: Kohlman Evaluation of Living Skills (Kohlman Thomson, 1992; 2016) ; The Performance Assessment of Self – Care Skills (Halm, Rogers, 1990; 2014); The Test of Grocery Shopping Skills (Brown et al., 2009); The Independent Living Scale- ILS (Loeb, 1996). V DT obravnavi življenjske spretnosti predstavljajo merilo za neodvisno delovanje v skupnosti. AOTA navaja programe za razvoj življenjskih spretnosti.	